

**Ј.З.У – ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - СКОПЈЕ**

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ВО ВРСКА СО
СКРИНИНГ НА РАКОТ НА ГРЛОТО НА МАТКАТА КАЈ ЖЕНИТЕ НА
ВОЗРАСТ ОД 36-45 ГОДИНИ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ЗА 2019 ГОДИНА**

Скопје, јануари 2020 година

Ј.З.У. Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија - Скопје

В.Д. Директор: Доц. д-р Шабан МЕМЕТИ

ИЗГОТВУВАЧ:

СЕКТОР ЗА ПРОМОЦИЈА, АНАЛИЗА И СЛЕДЕЊЕ НА НЕЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

Согласно Програмата за рана детекција на малигни заболувања во Република Северна Македонија за 2019 година и активностите предвидени со Програмата за рано откривање и спречување на ракот на грлото на матката во Република Северна Македонија, беше предвидено со скринингот на ракот на грлото на матката да бидат опфатени жени на возраст од 35-45 години.

Резултати за број на поканети жени, жени кои направиле ПАП тест и цитолошки анализирани тестови, согласно податоците добиени од Центрите за јавно здравје

Согласно доставените извештаи од центрите за јавно здравје, во 2019 година биле испратени вкупно 26978 покани.

Вкупниот број жени кои примиле покани изнесува 25262, додека 1716 покани од различни причини биле вратени.

Од вкупниот број на жени кои примиле покана, 6635 жени не дошле на преглед за да направат бесплатен ПАП тест, што претставува 26,3%.

Во 2019 година, во рамки на скрининг програмата направени се 16884 ПАП –тестирања што претставува 73,70% од вкупниот број на жени кои ја примиле поканата.

Цитолошки се анализирани 13.203 брисеви што претставува 78,2% од вкупно земените брисеви со ПАП тестот.

2717 епителни клеточни абнормалности се откриени, односно 20,60% од вкупно цитолошки анализирани брисеви.

Од 13203 цитолошки анализирани брисеви, 10486 биле со негативни наоди, додека останатите со позитивен наод.

Најчести наоди се на CIN 1, ASC – US и HPV. 85 случаи се со CIN 2, 5 случаи се со аденокарцином ин ситу, , 8 со инвазивен плочест карцином, 33 со AGC, 5 случаи со друга малигна неоплазма, а другите видови абнормалности се застапени со помал број на случаи.

Од увидот во податоците се констатира дека:

1. Се наложува потребата за решавање на проблемот на функционирање на лабораториите во Општа болница Штип, Струмица и Прилеп, како и во општата болница 8 Септември во Скопје (не се анализираат ПАП тестови).
2. Се наложува и потребата за подобра координација меѓу гинеколошките ординации и лабораториите, како би се избегнало малтретирањето на пациентите и правењето на трошоци за преглед поради недостиг на реагенси во одредени лаборатории.
3. Потребно е да се преземат активности за зголемување на опфатот на жени со скрининг, како и подобрување на квалитетот на доставените податоци.
4. И понатаму перзистира проблемот на неадекватна регистрација од страна на гинеколошките лаборатории на лицата вклучени во скринингот, како и постојаното доцнење во доставувањето на податоци до ЦЈЗ.
5. Работната група формирана при Министерството за здравство е задолжена да понуди нов пристап во скринингот на ракот на грлото на матката, донесувајќи ново клиничко упатство, можеби и воведување на нов алгоритам со примена на HPV тестирање, се со цел досегашните проблеми во спроведување на скринингот да бидат надминати.
6. Се надеваме дека со профункционирањето на регистрацијата преку системот на Мој термин значително ќе се подобри известувањето (изготвен е посебен формулар, во кој гинекологите ќе треба да назначуваат и дали прегледот е во рамките на скрининг програмата).

Табела 1: Скрининг активности за Са-PVU во 2019 год според податоци од 10 ЦЈЗ

Ред . Бр.	Активности	ЦЈЗ Скопје	ЦЈЗ Битола	ЦЈЗ Охрид	ЦЈЗ Тетово	ЦЈЗ Штип	ЦЈЗ Струмица	ЦЈЗ Кочани	ЦЈЗ Велес	ЦЈЗ Куманово	ЦЈЗ Прилеп	Вкупно
1	Број на поканети жени	2818	2189	3847	2340	3097	3876	1920	939	2932	3020	26978
2	Број на вратени покани, од различни причини	0	136	136	0	46	0	7	108	6	1277	1716
3	Број на жени кои примиле покани	2818	2053	3711	2340	3051	3876	1913	831	2926	1743	25262
4	Број на жени кои примиле покана, а не се јавиле на преглед	0	543	1900	1743	961	0	526	143	819	0	6635
5	% на жени кои добиле покана, а не се јавиле на преглед	0,00%	26,44%	51,20%	74,50%	31,50%	0,00%	27,50%	17,20%	28,00%	0,00%	26,30%
6	Број на прегледани- направени ПАП тестови	2818	1510	1811	597	2090	3876	1387	688	2107	0	16884
7	% на жени кои добиле покана и се јавиле на преглед (направиле ПАП тест)	100,00%	73,56%	48,80%	25,50%	68,50%	100,00%	72,50%	83,00%	72,00%	0,00%	73,70%
8	Цитолошки аналлизирани брисеви	1391	1510	657	597	2090	2979	1184	688	2107	0	13203
9	Број на откриени епителни клеточни абнормалности	50	186	22	4	436	417	76	65	1461	0	2717
10	% на откриени епителни клеточни абнормалности од цитолошки анализирани брисеви	3,60%	12,30%	3,35%	0,70%	20,90%	14,00%	6,42%	9,45%	69,30%	0,00%	20,60%

Табела 2: Структура на цитолошки анализирани брисеви од скрининг на Са PVU во 2019 год. според податоци од 10 ЦЗ

Ред . Бр.	Наоди од цитолошки анализи	ЦЗ Скопје	ЦЗ Битола	ЦЗ Охрид	ЦЗ Тетово	ЦЗ Штип	З Струмица	ЦЗ Кочани	ЦЗ Велес	ЦЗ Куманов	ЦЗ Прилеп	Вкупно
1	негативен	1341	1324	635	593	1654	2562	1108	623	646	0	10486
2	ASC-US	9	78	10	3	126	122	33	0	391	0	772
3	ASC-H	1	5	0	0	19	9	3	2	17	0	56
4	HPV	9	38	0	4	129	155	30	31	353	0	749
5	CIN 1	2	47	5	1	143	95	4	26	644	0	967
6	CIN 2	1	16	5	1	9	22	1	6	24	0	85
7	CIN 3 (CIS)	0	13	2	0	2	2	0	0	6	0	25
8	Плочест карцином суспектен за инвазија	0	2	0	0	2	1	0	0	0	0	5
9	Инвазивен плочест карцином	0	0	0	0	0	6	0	0	2	0	8
10	AGC	0	6	0	0	1	2	0	0	24	0	33
11	Аденокарцином ин ситу	0	0	0	0	0	2	3	0	0	0	5
12	Цервикален аденокарцином	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
13	Аденокарцином неспецифициран поинаку NOS	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
14	Друга малигна неоплазма	0	0	0	0	4	0	1	0	0	0	5
15	вкупно абнормални	50	186	22	4	436	417	76	65	1461	0	2717
16	вкупен број	1391	1510	657	597	2090	2979	1184	688	2107	0	13203
17	% на позитивни тестови	3,60%	12,30%	3,35%	0,70%	20,90%	14,00%	6,42%	9,45%	69,30%	0,00%	20,60%